

Nyhetsbrev

Undervisningssykehjemmet og Senter for aldersforskning i Tromsø. Nr. 2 - 2006

I dette nyhetsbrevet:

- "Hva kan gjøres"
Aud O Fyhn
- Vårkonferansen 2006
- Nasjonal web side USH
- Undervisningssykehjemmet - et sted å lære?

Orienteringer:

- Ny skriftserie fra SAT
- Frie midler 2006

Ord for måneden:

Alt vær er forbigående

(Norsk ordtak)

Redaksjon og foto:

Pål Vegar Storeheier,
Kirsti Hagen og
Toril B. Mobakken

"Hva kan gjøres?"

Aud Overaa Fyhn, pensjonist

Her kommer synspunkter fra en som står utenfor helsepersonellens rekker. Jeg husker godt hvor krokete og forpinte såkalt giktiske gamle folk var i riktig gamle dager. Nå får vi ortopediske proteser og medisiner for sånt. Og jeg så de slitne slumsøstrene som gikk omkring og hjalp. Men dette var i den tiden da eldre mennesker kunne si – "Han var heldig, han," når vi hørte om en som hadde falt død om av hjerteslag. Jeg skjønnte aldri hva de mente, den gangen. I dag er det ingen som vil finne på å si noe slikt. Den omsorgen som gis i dag, ville vært utenkelig for femti år siden.

Men vi kan lese i avisene nesten ukentlig at tjenestene til de syke eldre svikter. Vi vet at ni tideler av de eldre er ganske friske og selvhjulpne. Men media er faktisk bare opptatt av historier om den tidelen som er avhengig av hjelp, og sensasjonsoppslag som dyrker frem en bekymringskultur (Avisene og de eldre, NOVA 2005). Dagens politikere snakker gjerne om år 2050 og planlegger fremtidens eldreomsorg. Og det er jo både viktig og nødvendig. Men den nærmeste behovsdekningen blir den største bekymringen for pårørende og for eldre i dag. Vi ønsker jo at velferdssamfunnet skal yte hjelp til dem som trenger det, og omsorg ved behov mens vi lever, og hva gjør vi med bekymringen vår da? Handling er viktig ved bekymring. På individnivå planlegger vi for egen mestring i alderdommen så godt det lar seg gjøre. Men vi er likevel avhengig av forholdene på systemnivå. Og så er spørsmålet: Hva kan tjenestemottakerne selv gjøre for å få løsninger de vil ha i den offentlige eldreomsorgen? Arbeide politisk? Politiske partier på venstresiden vil ha tilført flere ressurser, men når? Politiske partier på høyresiden vil bruke pengene "mer effektivt", men når? Og så har vi ett parti som lover penger fra staten så tjenestemottakerne selv kan kjøpe endel tjenester og betale resten av egen lomme hvis de må ha mer. Så vi kan velge. Men det går jo tid mellom hvert valg. Og for den som finner sitt parti, er det jo bare straks å gå inn i partiet og jobbe aktivt for saken. Å sitte og vente på andre er ingen god strategi.

Tilslutt er det skjedd noe som utløser et opprop. Noen ildsjeler (kvinner!) arrangerer tog for oss. Vi skriver underskrifter for å dokumentere at vi er mange. Og så ser vi på slutten av aksjonen at det kommer til noen nye aktører som helt profesjonelt utnytter folks oppriktige engasjement, med skjulte agendaer, og senere til og med åpent foreslår for oss å stemme på et bestemt parti! Jeg vet ikke hvor mange tog jeg har gått i, men jeg har skrevet under for sykehjem to ganger. Den andre gangen skrev jeg under en utlagt protokoll på Laureng, om behov for flere sykehjemssenger. Verken mer eller mindre var kravet. I etterkant kommer så protokollens eier og bruker underskriftene til krav om eget kjøkken i alle institusjoner. Det opplevde jeg som veldig krenkende – å bli misbrukt slik - for jeg mener som de fleste andre at en nødvendig sykehjemsseng er et basalt behov hos et veldig sykt gammelt menneske, og det var derfor jeg underskrev.

Så vi har ikke kontroll med hva oppriktig mente ad hoc-aksjoner kan misbrukes til i ettertid. Derfor må vi finne andre veier. Siden eldreomsorgen hovedsakelig er et kommunalt ansvar, kan vi arbeide for å få pasientombud i kommunene. Men tiden går.

Vi bruker pasientombudet for spesialisthelsetjenesten for lite. Men hvorfor utnytter vi ikke brukerutvalget for pasient og pårørende på UNN (Universitetssykehuset i Nord-Norge)? De har blant annet et medlem med i Lærings- og Mestringssentret (LMS) ved UNN, og har oppnådd mange forbedringer, særlig når det gjelder utskriving av pasienter. Medlemmene i utvalget er imidlertid pasienter og pårørende som er utpekte etter forslag fra avdelingene på sykehuset, i motsetning til alle andre brukerutvalg som skal oppnevnes etter forslag fra pasientorganisasjonene. Tone Alm Andreassen (Brukermedvirkning i helsetjenesten, Gyldendal) sier at ingen kan representere andre enn seg selv uten bakgrunn i et fellesskap som kan utvikle felles forståelse. Hvis dette fellesskapet ligger i sykehusavdelingene, er kanskje rekrutteringen av brukerutvalget årsaken til at det er så altfor lite kjent utenfor sykehuset, av eldregrupper, pensjonistforeninger, og medlemmer i de store pasientorganisasjonene.

Hvorledes kan vi komme fra erfaringer til endringsforslag og få makt til gjennomføring?

For dem som ikke velger å arbeide partipolitisk, har vi likevel en organisasjon som alle kan bruke, med felles mål for eldrepolitikken, og det er Norsk Pensjonistforbund (NPF). NPF er partipolitisk uavhengig, er den eneste organisasjonen som har forhandlingsrett for pensjonistene med staten, og har faste møter med den til enhver tid sittende regjeringen for å ta opp saker. Kravene som er nedfelt i NPFs Handlingsplan for eldreomsorg og Handlingsplan for geriatri, er blant annet

- 12 000 nye sykehjemsplasser (- omsorgsboliger er et supplement, ikke erstatning for sykehjem)
- nasjonal plan for utdanning av helsepersonell
- forsvarlig legedekning i sykehjem
- geriatrik avdeling ved alle sykehus (NB mottaksapparat mangler)
- styrke forskningsmiljøer
- spleiselag mellom Einar Strands forskningsfond hos NPF, og departementet, som går inn med nye forskningsmillioner
- satser forebygging – krever eldresentrene lovfestet for å vareta mental, sosial og fysisk aktivitet
- rehabilitering, og mye mer: Velkommen til å si din mening og fremme krav gjennom Norsk Pensjonistforbund!

Nasjonal web side undervisningssykehjemmene

Endelig er den nasjonale hovedsiden for alle undervisningssykehjemmene i Norge igjen en realitet. Nasjonalt senter for telemedisin (NST) har i samarbeid med undervisningssykehjemmet i Bergen og Tromsø, har hatt hovedansvaret for å utvikle siden.

Det er Zoltan Tot, som er kursutvikler og web designer på NST som har hatt hoveddesign ansvaret for nettstedet. Tot har arbeidet på NST i 5 år. Han arbeider i hovedsak med nettbasert læring eller e-læring der han har et pedagogisk og design ansvar. NST er inndelt i ulike program med forskjellige satsningsområder. Nettbasert kompetanseutvikling er et slikt satsningsområde og her arbeider Tot. De skal spre kompetanse til helse- og sosialarbeidere gjennom ulike nettbaserte løsninger

Toril Bülow Mobakken (USH Tromsø) har hatt hovedansvaret for koordinering av innhold til nettsiden i samarbeid med Liv Berven (USH Bergen). Andre viktige bidragsytere i dette arbeidet har vært Kirsten Eriksen (NST) og Rigmor Furu (NST).

Arbeidet med nettsiden startet opp i desember 2005. Tot utarbeidet ulike utkast, og etter intensivt arbeid i februar og mars, ble resultatet slik dere ser på internett på www.undervisningssykehjem.no Dere vil se at Tot er en utrolig dyktig fagperson. Han er rask og unik å samarbeide med! En stor takk til han!

Vårkonferansen 2006 i regi av USH Tromsø

Foto; Sidsel Figenschow

Vårkonferansen ble i år avholdt 22. mars. Årets motto for konferansen var: "Gjør det mulige i stedet for å snakke om det umulige". Mottoet er valgt ut fra tanken om at de som søker "frie midler" velger å gjøre noe med praksisnære utfordringer, i stedet for å snakke om at alt som kunne vært gjort. Vårkonferansen er da stedet for presentasjon av noen av prosjektene som gjennomføres med "frie midler", og det møtte 170 deltagere. Dette må bety at konferansen har interesse for de som arbeider i eldreomsorgen.

Førsteamanuensis dr. polit Solveig Hauge fra Høgskolen i Vestfold holdt hovedinnlegget **"Jo mer vi er sammen, jo gladere vi blir?"** Hun presenterte sin forskning fra sykehjem – en feltmetodisk studie av sykehjem som hjem. Hauge ga oss et interessant historisk tilbakeblikk på sykehjemmenes historie, og stilte spørsmål ved om sykehjemmene noen gang kunne bli et hjem. Hun ga oss som arbeider på sykehjem noen utfordringer i forhold til å ivareta verdigheten til de som bor i dagens sykehjem.

Ellers ble følgende innlegg presentert: **"Brukerundersøkelser blant tidligere brukere av døgnrehabiliteringstjenesten"**, v/ Jon Arve Skarstad, **"Måhttu – kompetanseplanarbeid i en kommune i Finnmark"** v / Inger Varsi, **"Ishavsbyen Tromsø- de gamle minnes"** v / Randi Pedersen og Eva Holm Tomassen, **"Frokostgrupper"** v/ Eva Grønbech, **"Møte og ivareta pasienter med demens"** v/ Margrethe Olsen, **"Liv og røre hjelper på humøret"** v/ Mariann Benonisen og Ellinor Larsen, **"Som fisken i vannet"** ved Camilla Pedersen og Kjersti Torsteinsen og **"Vi fargelegger livet"** v/ Elisabeth Meløy og Cathrine Rundhaug. Alle prosjektene ble presentert så konkret og praktisk at det ga inspirasjon og mot til å prøve noe lignende på eget arbeidssted.

Fornøyd med konferansen: Fv Bodil Strand, Eva Grønbech og Anne Andreassen i Omsorgstjenesten Sentrum.

Arrangørene; Toril B. Mobakken og Kirsti Hagen fra USH Tromsø

Hjelpepleier Ellinor Larsen og sykepleier Mariann Benonisen fra Lakselvbukt bo- og servicesenter.

Undervisningssykehjemmet - et sted å lære?

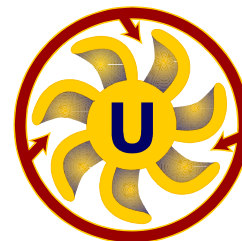

Mari Wolff Skaalvik sammen med 3. års sykepleierstudenter på Kroken sykehjem januar 2006

Mari Wolff Skaalvik er stipendiat ved avdeling for sykepleie og helsefag ved Universitetet i Tromsø. Hun arbeider med et prosjekt som omhandler undervisningssykehjemmet som læringsarena for sykepleierstudenter som gjennomfører praksisstudier i eldreomsorg. Denne våren har hun som en del av forskningsprosjektet gjort observasjonsstudier og intervjuer ved Kroken sykehjem i en periode over 10 uker. Hun har fulgt studentene og deres kontaktsykepleiere i deres daglige arbeid og avslutningsvis intervjuet dem. Hun forteller at hun er glad for den gode mottakelsen hun har fått i sykehjemmet - og ikke minst for den åpenhet både studenter og sykepleiere har vist. Prosjektarbeidet startet opp høsten 2005 og avsluttes våren 2009.

Orienteringer

Frie midler 2006

For 2006 er følgende prosjekt tildelt midler: **".. opp på loftet der finns det minner.."** til Mari Vårtun - Kroken sykehjem, **"Reminisens og minnearbeid"** til Solrunn Andreassen - Mortensnes sykehjem, **"Grønn oase i sentrum"** til Birgit Nilsen - hjemmetjenesten Sentrum, **"... og om litt er kaffen klar"** til John Berglund - Kvaløysletta sykehjem, **"Ut og plukke blomster ut og plukke bær"** til Aud Jakobsen - Omsorgstjenesten Jadeveien, **"Hva skal vi snakke om i dag?"** og **"Julesanghefte"** til Karin Svendsen - Omsorgstjenesten Jadeveien og **"En plass i solen"** til Annbjørg Kiil - Kroken sykehjem.

Ny skriftserie fra SAT

Senter for aldersforskning i Tromsø har startet å gi ut en egen skriftserie med temaer knyttet til eldre og eldreomsorg. Først ut i denne serien er boka til Hege Gjertsen: **"Tap av ektefelle i eldre år. Sorg og mestring. En sosiologisk analyse"**. Gjertsen er tidligere stipendiat ved Senter for aldersforskning i Tromsø og forsvarte avhandlingen sin den 30. april 2005. Boken bygger på dybdeintervju med 20 hjemmeboende eldre enker og enkemenn mellom 68 og 94 år i Tromsø kommune. Gjertsen ønsker i boken å belyse og gi en dypere forståelse for eldre etterlattes taps- og mestringserfaringer, slik de utspiller seg i samspill med omgivelsene. Boken kan bestilles fra SAT (paals@fagmed.uit.no; tlf: 77646940) og koster kr 150,- pluss frakt (347 sider).

Slik når du de ansvarlige i SAT og USH

Ansvarlige ved SAT:

Daglig leder Pål Vegar Storeheier. Adresse: Senter for Aldersforskning i Tromsø, Forskningsparken, 9294 Tromsø. Telefon: 776 46940 / 414 41306 e-post: sat@fagmed.uit.no. SAT sin hjemmeside er: <http://uit.no/172/>

Ansvarlige ved USH Tromsø:

Kontoret til USH er i andre etasje på Kroken sykehjem. Vi har telefonnummer; 77 67 28 50 og 77 75 73 47. Der kan medarbeiderne treffes. Undervisningssykehjemets e-postadresse er: uspkrok@start.no. Leder; Kirsti Hagen, treffes på telefon 77 67 28 50 og 77 75 73 47, e-post; kirsti.hagen@tromso.kommune.no

Fagutviklingssykepleier Toril Bülow Mobakken; treffes på telefon: 77 75 73 46 og 48 03 45 99, e-post: toril.b.mobakken@tromso.kommune.no USH sin hjemmeside er: www.undervisningssykehjem.no